

UVODNA RIJEČ

Čitatelji časopisa Čemu, koji su prethodnih godina pratili vrijedan rad studenata filozofije zagrebačkog Filozofskog fakulteta, primijetit će da ovaj 29. broj znatno odudara od dosadašnjih. Naspram uobičajene prakse objavljivanja tematski „otvorenih” brojeva, ovaj broj posvećen je naizgled samo jednoj „temi”, posvećen je zapravo samo jednoj osobi koja se čak niti ne ubraja u redove filozofskih autora, koja je bila krajnje nesklona misaonom apstrahiranju, osobi koja zapravo ni sama nije očekivala nešto značajno od filozofije, pa je utoliko i u našoj filozofskoj literaturi ostala bez zapamćenog interesa. Kakvim je dakle nesporazumom Johann Wolfgang von Goethe postao tema kojoj je posvećen cjelogodišnji broj jednog, doduše studentskog, ali ipak filozofskog časopisa?

Od studenata je prirodno očekivati da ne budu „poslovno” nastrojani tijekom studija, da uz ispunjavanje fakultetskih obaveza nađu vremena za istraživanje i otkrivanje nekih neobičnih, rjeđih i neočekivanih stvari. Studenti filozofije to najčešće i čine, ali potpuni odmak od „kanonskih” autora na dulje vrijeme teško je opravdati ako ne pokazuje baš nikakvu vezu s bitnim pojavama u povijesti filozofije. Zato je „Goethe” kao tema studentskog filozofskog časopisa možda jedan od najpogođenijih „odmaka”: iako ne spada u „kanon” nezaobilaznih filozofskih autora, on je ipak „kanonska” pojava u kojoj je cijelo jedno doba – mjereno bogatstvom duhovne produkcije – gledalo svoj najviši uzor. A takva pojava morala bi biti od filozofijskog interesa, čak i da se nije dogodila u vrijeme velikih zbivanja u filozofiji.

Na tim mislima utemeljena je namjera o izradi jednog drugačijeg i tematski određenijeg broja Čemu. Izvorno je „Goethe” trebao biti glavni temat za broj 28, dok su ostali studentski tekstovi planirani kao dodatak tom broju. No ubrzo se pokazala neizvedivost takvog pothvata: takav svezak ispao bi prevelik i financijski prezahtjevan, zbog čega bi se znatan dio tekstova na koncu morao izbaciti ili prebaciti u idući broj. Stoga je sporazumno odlučeno da 28. broj ostane tematski „otvoren”, a da 29. postane svojevrsni „specijal”, u cijelosti posvećen Goetheu.

Iz goleme ostavštine Goetheovih djela, izabrali smo nekoliko onih eseja u kojima je Goethe pokušao iskazati svoj način postupanja u prirodoslovnim istraživanjima. Ti eseji se i najčešće spominju kao referentna mjesta u literaturi o Goetheovim znanstvenim gledištima. Iako su ona intrigantna već i sama po sebi, njih

se obično samo uzgred spominje kao polu-aforistična očitovanja o pozadini i temelju Goetheovih rezultata na području optike i botanike. A obično se tek u potonjoj pod izrazom „prabiljka” (Urpflanze) nailazi na nešto od filozofijskog interesa, prvenstveno zato što je Goethe na „prabiljci” inzistirao kao na predmetu „zrenja”, a ne tek „mišljenja”. Zbog toga smo uz Goetheove eseje pridodali prijevode izabranih tekstova onih autora koji su znali što činiti s tom „stranom” Goethea i kako se ona uklapa u cjelinu njegovog djelovanja.

Goethe je svakako bio najutjecajnija pojava u književnosti, ali i najuzoritiji mislilac u drugim granama umjetničkog stvaralaštva. Stoga i njegovi zapisi o umjetnosti, prevedeni u ovom svesku, pružaju izvrstan uvid u njegovo shvaćanje umjetnosti, a osobito je vrijedno i u njima uočiti kako on uvijek iznova prirodu nalaže kao spoznajni zadatak svakom umjetniku.

Općenito smatramo da smo ovim brojem nadmašili akademska očekivanja od uobičajenog studentskog angažmana, prvenstveno jer su prijevodi odrađeni s velikim marom, ali i zato što je izbor tekstova jedinstven i reprezentativan. U tom pogledu ovaj svezak će s vremenom sve više dobivati na vrijednosti i vjerujemo da će biti dovoljno zapažen i izvan okvira fakultetske zajednice. U tom pogledu moram izraziti najdublju zahvalnost svim kolegama prevoditeljima na požrtvovnom, dobrovoljnom i teškom radu, ali podjednako i članovima našeg Odsjeka za filozofiju, koji su dobronamjerno i blagonaklono podržali ovaj pothvat.

u ime uredništva

Kristijan Gradečak